

UCHWAŁA NR
RADY MIASTA GDAŃSKA
z dnia 2016 r.

**w sprawie przyjęcia „Gdańskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 - 2020”**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446, zm.: poz. 1579), art. 12 pkt 11 ustawy o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 814, zm.: poz. 1579), art. 6 ust. 2 pkt 1, ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) **uchwala się, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się „Gdański Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 - 2020” stanowiący Załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Prezydent Miasta Gdańska w drodze zarządzenia może zatwierdzać programy, projekty, modele i procedury stanowiące rozwinięcie zagadnień wynikających z „Gdańskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 - 2020”.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Gdańska.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miasta Gdańska

Bogdan Oleszek

Załącznik do Uchwały Nr
Rady Miasta Gdańska
z dnia.....2016 r.

**Gdański Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
na lata 2017 – 2020**

I. Informacje wprowadzające		
Nazwa strategii/programu/projektu		Gdański Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 - 2020
Charakter przedsięwzięcia		· <u>program</u>
Typ przedsięwzięcia		· <u>nieinwestycyjny</u>
Cel		Zapobieganie występowania problemu przemocy oraz zapewnienie bezpieczeństwa, wsparcie i ochrona osób krzywdzonych w rodzinie.
Opis grupy docelowej		Głównymi grupami docelowymi są: - osoby doznające przemocy w rodzinie, w szczególności dzieci, młodzież i inne osoby zależne, - osoby stosujące przemoc w rodzinie, - osoby będące świadkami przemocy w rodzinie, - osoby/instytucje świadczące pomoc na rzecz rodzin uwięzionych w przemoc, - rodziny zagrożone przemocą.
Zasięg i zakres oddziaływania	obszar oddziaływania	Miasto Gdańsk
	zakres oddziaływania	Działania profilaktyczne w zakresie problemu przemocy w rodzinie oraz propagowanie wiedzy, postaw i umiejętności życia w rodzinie bez przemocy skierowane do dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych.
		Działania interwencyjne, tj. wsparcie dla osób uwięzionych w przemoc w rodzinie, w tym ofiar i świadków przemocy oraz sprawców.
		Oddziaływania długoterminowe, w tym postinterwencyjne prowadzone w celu utrzymania rezultatów osiągniętych przez uczestników po wyjściu z sytuacji przemocowych.
		Współpraca na rzecz poprawy funkcjonowania grup docelowych programu oraz rozwoju jakościowego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie włączająca zaangażowane podmioty i instytucje, w szczególności: jednostki administracji rządowej i samorządowej, podmioty, osoby specjalizujące się w działaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy, Zespół Interdyscyplinarny i Grupy Robocze, sądy, prokuraturę, policję, instytucje oświatowe, podmioty lecznicze, organizacje pozarządowe.
		Doskonalenie zawodowe kadr lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie z wykorzystaniem różnych metod, technik i narzędzi rozwijających kompetencje zawodowe kadr.
Uzasadnienie konieczności realizacji strategii/programu/		Obowiązek ustawowy opracowania programu wynika z ustawy o przeciwdziałania przemocy w rodzinie

projektu	z dnia 29 lipca 2005 r. z której wynika konieczność opracowania przez gminę gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
	Propagowanie modelu rodziny wolnej od przemocy.
	Szczególna troska o dobro dzieci, młodzieży i innych osób zależnych doznających przemocy w rodzinie.
	Podnoszenie jakości działań systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
	Zintegrowanie działań wspierających przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
Całkowity koszt programu	Zadania realizowane w oparciu o budżety jednostek, instytucji oraz organizacji pozarządowych.
Finansowanie programu	Finansowanie programu odbywać się będzie w ramach środków budżetu Miasta Gdańska, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł, w tym w ramach funduszy europejskich, środków pochodzących z sektora pozarządowego i innych. Jednostki samorządu terytorialnego mogą otrzymywać dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie zgodnie z kierunkami określonymi przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.
Termin realizacji programu	lata 2017 - 2020
Zarządzanie programem	Program będzie realizowany przy współpracy miasta Gdańska, instytucji i organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie. Program określa najważniejsze elementy systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i zakłada zachowanie spójności z działaniami podejmowanymi na rzecz rodzin w ramach innych programów miejskich. Podmiotem odpowiedzialnym za koordynację i monitorowanie realizacji programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku. Program angażuje zasoby kadrowe systemu pomocy społecznej, edukacji, instytucji, służb, organizacji pozarządowych i innych współpracujących podmiotów. Zarządzanie Programem odbywać będzie się na poziomie strategicznym i na poziomie poszczególnych celów Programu. Odpowiedzialnym za zarządzanie Programem będzie Zastępca Dyrektora ds. Rodziny i Dziecka Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku. Monitorowanie wskaźników odbywać się będzie m.in. poprzez weryfikację danych zawartych w sprawozdaniach z działalności jednostek organizacyjnych miasta, podmiotów i organizacji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, sprawozdaniach Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, umowach zawartych na realizację zadań, raportach z systemu STD-Pomost, diagnozie potrzeb szkoleniowych i zaświadczeniach o ukończeniu szkoleń, listach obecności i protokołach ze spotkań, wypracowanych modelach i sprawozdaniach z ich wdrażania,

		przygotowanych analizach, sprawozdaniach realizatorów programu.
Podstawa prawna		· ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie; · ustawa o samorządzie gminnym; · ustawa o samorządzie powiatowym; · ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej; · ustawa o pomocy społecznej; · ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi; · ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii; · ustawa kodeks karny i ustawa kodeks postępowania karnego; · ustawa kodeks rodzinny i opiekuńczy; · ustawa o Policji; · ustawa o systemie oświaty; · ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
Komplementarność z krajowymi dokumentami strategicznymi	nazwa dokumentu	Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 - 2020
	cele	Obszar 1: profilaktyka i edukacja społeczna; Obszar 2: ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie; Obszar 3: oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie; Obszar 4: podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
Komplementarność z regionalnymi dokumentami strategicznymi	nazwa dokumentu	Strategia Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego na lata 2014 - 2020
	cele	Cel strategiczny 1: Właściwie funkcjonująca rodzina
	nazwa dokumentu	Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2013 - 2020
	cele	Cel szczegółowy 1: Przeciwdziałanie występowaniu zjawiska Cel szczegółowy 2: Podejmowanie skutecznych interwencji Cel szczegółowy 3: Ograniczenie skutków przemocy w rodzinie
Komplementarność z lokalnymi dokumentami strategicznymi	nazwa dokumentu	Gdańsk 2030 Plus Strategia Rozwoju Miasta
	programy i cele	Program Operacyjny 3: Integracja Społeczna i Aktywność Obywatelska: - Cel operacyjny III.1. Zwiększenie potencjału rozwojowego społeczności lokalnych, rodzin i osób; - Cel operacyjny III.5. Podniesienie jakości systemu wspierania rodziny oraz systemu pieczy zastępczej; - Cel operacyjny III.6. Podniesienie jakości systemu integracji społecznej.
	nazwa dokumentu	Gdańska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych do roku 2030
	cele	Cel 1: Rozwój wsparcia skierowanego do osób i rodzin w pokonywaniu trudności, ubóstwa i wykluczenia społecznego
	nazwa	Gdański Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy

	dokumentu	Zastępczej na lata 2015 - 2017
	obszar	Obszar 1: Wsparcie rodziny
	nazwa dokumentu	Gdański Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2016 - 2023
	cele	Cel szczegółowy 1: Prewencja – podniesienie wartości zdrowia psychicznego i ograniczenie zjawisk mu zagrażających; Cel szczegółowy 2: Interwencja – Rozwój wczesnej, kompleksowej, dostępnej interwencji diagnostycznej i terapeutycznej oraz zapewnienie bezpieczeństwa i opieki; Cel szczegółowy 3: Integracja – Utrzymanie, wzmocnienie lub powrót do pełnienia ról społecznych, odzyskanie samodzielności i aktywności społecznej na miarę możliwości.
	nazwa dokumentu	Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasta Gdańska na lata 2014 - 2018
	cele	Poprawa wykorzystania i racjonalizacja gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasta Gdańska i zasobem tymczasowych pomieszczeń.
	nazwa dokumentu	Program Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych na lata 2016 - 2023
	cele	Cel 5. Podniesienie jakości i rozszerzenie dostępu do oferty wsparcia ofiar przestępstw i nadużyć ekonomicznych.
Powiązanie z innymi dokumentami m.in. rekomendacjami, wytycznymi	nazwa dokumentu	Procedura Niebieska Karta
	cele	Rozpoznawanie przemocy i usprawnienie pomocy oferowanej przez przedstawicieli różnych służb w środowisku lokalnym oraz tworzenie warunków do systemowego, interdyscyplinarnego modelu pracy z rodziną.
	nazwa dokumentu	Model Integracji Imigrantów
	cele	Przemoc i dyskryminacja: Zapewnienie bezpieczeństwa i poszanowania praw imigrantów poprzez poprawę systemu przeciwdziałania przemocy i dyskryminacji.
	nazwa dokumentu	„Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka” oraz wewnętrzne „Polityki ochrony dziecka przed krzywdzeniem”.
	cele	Procedura ułatwia podejmowanie działań i zawiera schematy postępowania interwencyjnego służb szczególnie odpowiedzialnych za ochronę bezpieczeństwa dziecka, które współdziałają w ramach interwencji. Polityki placówek stanowią wewnętrzne procedury i regulacje mające na celu skuteczną ochronę dziecka przed krzywdzeniem.
Lider/koordynator	nazwa instytucji	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku
	koordynator	Zastępca Dyrektora ds. Rodziny i Dziecka Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku
	e-mail	dyrekcja@mopr.gda.pl
	telefon	58/342 31 34
	osoba do kontaktu	Główny specjalista ds. interwencji kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku

	e-mail	m.szerszynska@mopr.gda.pl
	telefon	58/342 31 79
	Adres	80-432 Gdańsk ul. Konrada Leczkowa 1A
Partnerzy/realizatorzy	· Zespół Interdyscyplinarny w Gdańsku (ZI); · Wydział Rozwoju Społecznego Urzędu Miejskiego (WRS); · Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego w Gdańsku (WGK); · Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku (MOPR); · Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gdańsku (GKRPA); · placówki ochrony zdrowia; · placówki oświatowe w Gdańsku - szkoły, przedszkola (pl. ośw.); · Poradnie Psychologiczno - Pedagogiczne (PPP); · Gdański Zespół Żłobków (GZZ); · placówki naukowe; · Komenda Miejska Policji w Gdańsku (KMP); · Straż Miejska w Gdańsku (SM); · Sądy; · Prokuratury; · Centrum Treningu Umiejętności Społecznych (CTUS) – podmiot prowadzący; · Centrum Interwencji Kryzysowej (OIK) – podmiot prowadzący; · Centrum Niebieskich Kart (CNK); · placówki wsparcia dziennego, pogotowia rodzinne, placówki całodobowe, w tym opiekuńczo – wychowawcze, Pogotowie Opiekuńcze; · Centrum Wsparcia Imigrantów i Imigrantek – podmiot prowadzący; · Gdańskie Centrum Profilaktyki Uzależnień w Gdańsku (GCPU); · Gdański Ośrodek Pomocy Psychologicznej dla Dzieci i Młodzieży (GOPP); · Miejska Poradnia Terapii Uzależnień w Gdańsku (MPTU); · Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnień w Gdańsku (WOTU); · Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ); · Domy Pomocy Społecznej (DPS); · ośrodki wsparcia; · organizacje pozarządowe, fundacje, osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego; · spółdzielnie socjalne, spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie, stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego; · punkty konsultacyjne;	

Zespół budujący Program:

- Kamila Banach – przedstawiciel Towarzystwa Profilaktyki Środowiskowej „Mrowisko”
- Joanna Buchholz – przedstawiciel Wydziału Rozwoju Społecznego Urzędu Miejskiego w Gdańsku
- Marta Cizek – przedstawiciel Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku
- Zbigniew Kowalczyk – przedstawiciel Komendy Miejskiej Policji w Gdańsku
- Lucyna Maculewicz – Dyrektor Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej nr 3 w Gdańsku
- Małgorzata Mont – przedstawiciel Gdańskiego Centrum Profilaktyki Uzależnień w Gdańsku
- Elżbieta Omiecińska – przedstawiciel Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku
- Krzysztof Sarzała – Koordynator Centrum Interwencji Kryzysowej, Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego w Gdańsku
- Teresa Smoła – Dyrektor Gdańskiego Ośrodka Pomocy Psychologicznej dla Dzieci i Młodzieży w Gdańsku, Z-ca Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w Gdańsku
- Anna Sobota – Zastępca Dyrektora ds. Rodziny i Dziecka Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku, Zastępca Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w Gdańsku
- Katarzyna Steinborn – przedstawiciel Wydziału Rozwoju Społecznego Urzędu Miejskiego w Gdańsku
- Magdalena Szerszyńska – przedstawiciel Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku, Sekretarz Zespołu Interdyscyplinarnego
- Mariusz Wilk – Kierownik Centrum Treningu Umiejętności Społecznych

W pracach nad budowaniem Programu udział wzięli również:

- Joanna Brzowska – Dyrektor Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej nr 4 w Gdańsku
- Agnieszka Gorczyńska – przedstawiciel Prokuratury Rejonowej w Gdańsku
- Jolanta Jurczyk – przedstawiciel Copernicus Podmiot Leczniczy Sp. z o. o.
- Lidia Kamińska – przedstawiciel Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku
- Anna Kasperek – przedstawiciel Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku
- Karolina Lopez – przedstawiciel Centrum Wspierania Imigrantów i Imigrantek
- Anna Mrowińska – przedstawiciel Wydziału Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego w Gdańsku
- Bożena Paluch – przedstawiciel Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku
- Agnieszka Solecka – przedstawiciel Straży Miejskiej w Gdańsku
- Katarzyna Stryjek – przedstawiciel Polskiego Centrum Mediacji Oddział Sopot
- Anna Szentak – przedstawiciel Gdańskiego Centrum Profilaktyki Uzależnień w Gdańsku
- Justyna Szostak – przedstawiciel Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku
- Elżbieta Żyłka – przedstawiciel Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku

Harmonogram prac przy opracowywaniu diagnozy.

Program został opracowany w oparciu o:

Raport z badań dotyczących występowania problemu przemocy w rodzinie wśród mieszkańców Gdańska przeprowadzony w XI - XII 2015 r., dane statystyczne zaangażowanych jednostek, podmiotów, instytucji i organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gdańska, konsultacje i spotkania przeprowadzone z podmiotami zaangażowanymi w realizację zadań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W spotkaniach w dniach: 22 IV, 4 V, 16 V, 24 V, 31 V i 14 VI 2016 r. udział wzięli ww. przedstawiciele instytucji i podmiotów.

Na podstawie wniosków z tych spotkań opracowano zadania przyporządkowane do każdego celu i zawarte w cz. III Programu.

W dniach od 14 października do 3 listopada 2016 r. przeprowadzono konsultacje Programu z:

- zainteresowanymi podmiotami;
- z Gdańską Radą Działalności Pożytku Publicznego;
- Zespołem Interdyscyplinarnym w Gdańsku.

II. DIAGNOZA DO GDAŃSKIEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2017 – 2020

1. OPIS MERYTORYCZNY

Realizacja zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie należy do zadań gminy i powiatu na zasadach określonych m.in. w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Opracowanie i realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie jest zadaniem własnym gminy wynikającym z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Działający od 2010 r. Zespół Interdyscyplinarny powołany przez Prezydenta Miasta Gdańska wyznacza kierunki działań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gdańsku, integruje oraz koordynuje działania podmiotów miejskich realizujące zadania ustawowe i wynikające z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”. Do wdrożenia skutecznego systemu wsparcia skierowanego do rodzin doznających przemocy opracowano i wdrażano „Proces obiegu i rozpatrywania Niebieskich Kart w mieście Gdańsk - Niebieska Karta Niesie Pomoc”, którego prace zostały uszczegółowione w Załączniku Nr 1 do Programu, nadając interwencyjny charakter działań i konieczność powiązania ról poszczególnych specjalistów w skutecznie udzielanej pomocy. W Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Gdańsku i Komendzie Miejskiej Policji została stworzona sieć Koordynatorów do prac w ramach procedury „Niebieskie Karty” pracujących w sposób interdyscyplinarny, integrując różne środowiska zawodowe. Jednym z elementów systemu pomocowego w zakresie ochrony dzieci przed krzywdzeniem jest „Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka” przyjęta Zarządzeniem Nr 197/15 Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 18 lutego 2015 r., która zawiera schematy postępowania interwencyjnego służb i podmiotów miejskich, szczególnie odpowiedzialnych za ochronę bezpieczeństwa dziecka współdziałających w ramach interwencji. W oparciu o Procedurę włączając w system wszystkie placówki, w których odbywa się praca z dziećmi opracowane zostały wewnętrzne polityki ochrony dziecka przed krzywdzeniem.

Zgodnie z wyznaczonymi ramami systemu jako priorytetowe jest zapewnienie bezpieczeństwa i ochrona osób krzywdzonych, doprowadzenie do odizolowania osób stosujących przemoc i ustania przemocy w rodzinie, mając w szczególności na względzie ochronę dzieci w tych rodzinach. W przeciwdziałaniu przemocy nacisk kładziony jest na pracę interdyscyplinarną i kompleksową przy pełnym zaangażowaniu przedstawicieli - specjalistów służb miejskich, podmiotów i organizacji pozarządowych w mieście.

Zgodnie z definicją, zawartą w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przemoc w rodzinie to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Inaczej mówiąc przemoc jest intencjonalna, narusza prawa i dobra osobiste drugiego człowieka, utrudnia samoobronę z uwagi na wyraźną asymetrię sił, powoduje szkody fizyczne i psychiczne – cierpienie i ból. Żaden człowiek nie powinien i nie może być narażony na przemoc w rodzinie. Dlatego też kwestia ta stanowi ogromne wyzwanie dla służb i instytucji zainteresowanych losem osób zagrożonych przemocą lub już jej doświadczających oraz zaspokojeniem potrzeb i praw tych osób. Duże znaczenie w przypadku zagrożenia przemocą w rodzinie mają przede wszystkim działania profilaktyczne,

które zaszczerpione odpowiednio wcześniej dają szansę na uniknięcie głębokiego kryzysu w rodzinie.

Gdański Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 - 2020 zakłada skuteczną profilaktykę skierowaną na najważniejsze czynniki ryzyka tkwiące w rodzinie i jej otoczeniu społecznym, interwencję i wsparcie w sytuacji przemocy jak również doskonalenie systemu wsparcia jako nieodłącznego ogniwa w zapewnianiu pomocy. Doskonalenie obecnego systemu przy jednoczesnym zapewnieniu rozszerzonej oferty pomocy i wsparcia w zakresie podejmowanych działań interwencyjnych wobec osób doświadczających przemocy jak i podejrzanych o jej stosowanie, zastosowanie oddziaływań długoterminowych w rodzinie oraz doskonalenie opracowanych procedur i polityk dotyczących przemocy w rodzinie ma przyczynić się do jeszcze większej integracji systemu pomocowego na rzecz gdańskiej rodziny.

Nadrzędnym działaniem są nie tylko oddziaływania profilaktyczne, ale również szybkie rozpoznanie zjawiska przemocy w rodzinie, a następnie przywrócenie osobom doznającym przemocy zdolności w zakresie godnego i bezpiecznego funkcjonowania w rodzinie. Dlatego też zakłada się aktywne włączenie w realizację Programu wszelkich służb, podmiotów i organizacji mających styczność w codziennej pracy z rodziną. Ważnym elementem rozwoju systemu ochrony i pomocy jest z jednej strony kompleksowe wsparcie osób zagrożonych przemocą, z drugiej zaś reintegracja i praca nad sprawcą stosującym przemoc.

2. DANE STATYSTYCZNE

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest zdiagnozowanie i stałe monitorowanie rzeczywistego rozmiaru zjawiska przemocy w rodzinie. Obszerne działania i dane związane ze skalą zjawiska przemocy w rodzinie w Gdańsku prowadzi Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Zespół Interdyscyplinarny, Policja, Centrum Interwencji Kryzysowej, Gdański Ośrodek Pomocy Psychologicznej jak również współpracujące podmioty i organizacje pozarządowe.

Tabela 1. Dane statystyczne MOPR i Zespołu Interdyscyplinarnego w Gdańsku

Realizacja zadań własnych gminy Gdańsk	2013	2014	2015
Liczba realizowanych gminnych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie	1	1	1
Liczba działających Zespołów Interdyscyplinarnych (ZI)	1	1	1
Liczba posiedzeń ZI	6	6	5
Liczba powołanych Grup Roboczych (GR)	243	458	461
Liczba spotkań GR	942	1823	1990
Liczba osób objętych pomocą GR	637	1181	1171
Liczba rodzin objętych pomocą GR	243	617	640
Liczba wszczętych procedur Niebieskie Karty A – ogółem	243	458	461
w tym przez:			
przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej	54	55	49
przedstawicieli policji	163	364	373
przedstawicieli gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	5	4	5
przedstawicieli oświaty	19	16	26
przedstawicieli ochrony zdrowia	2	19	8
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart C przez ZI/GR	292	421	392
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart D przez ZI/GR	184	269	269
Liczba zakończonych przez ZI/GR procedur Niebieskich Kart na skutek ustania przemocy w rodzinie i zrealizowania indywidualnego planu pomocy	137	370	410

Liczba zakończonych przez ZI/GR procedur Niebieskich Kart brak zasadności podjęcia działań	12	19	30
Liczba ponownie wszczętych procedur Niebieskich Kart	6	26	21
System ochrony dzieci przed przemocą			
Liczba realizowanych „Polityk ochrony dziecka przed krzywdzeniem” w oparciu o „Procedurę interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka”	nie dotyczy	nie dotyczy	202
Liczba przypadków odebrania dziecka z rodziny na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	1	1	4
Liczba dzieci przyjętych do pieczy rodzinnej z powodu przemocy w rodzinie - postanowienia sądowe (nie interwencyjne umieszczenia)	65	57	51
Liczba dzieci przyjętych do pieczy instytucjonalnej z powodu przemocy w rodzinie (postanowienia sądowe)	1	2	2
Liczba sprawców przemocy umieszczonych w schroniskach (postanowienia sądowe)	0	1	3
Liczba udzielonego poradnictwa psychologicznego w związku z przemocą w rodzinie	511	699	821

Tabela 2. Dane statystyczne Komendy Miejskiej Policji w Gdańsku

	2013	2014	2015
Liczba założonych Niebieskich Kart przez Policję	157	357	364
w tym:			
przemoc psychiczna	147	320	349
przemoc fizyczna	131	297	324
przemoc seksualna	1	8	11
inna forma	2	43	53
Liczba wszczętych dochodzeń w sprawach związanych z przemocą w rodzinie	252	253	256
Liczba postanowień o odmowie wszczęcia dochodzenia w sprawach związanych z przemocą w rodzinie	-	-	87
Liczba zakończonych postępowań w sprawach związanych z przemocą w rodzinie poprzez sporządzenie aktu oskarżenia	52	84	66
Liczba zakończonych postępowań w sprawach związanych z przemocą w rodzinie poprzez umorzenie postępowania	186	181	184
Liczba odizolowanych sprawców przemocy w rodzinie - ogółem	60	228	200
w tym:			
kobiet	2	9	6
mężczyzn	58	219	194
Interwencje domowe Policji	2425	3054	4585
w tym dotyczące przemocy w rodzinie	157	357	364
Liczba ofiar przemocy domowej - ogółem	172	380	370
w tym:			
kobiet	152	331	316
mężczyzn	6	26	41
małoletni do lat 18	14	23	13
Liczba sprawców przemocy domowej - ogółem	157	357	364
w tym:			
kobiet	6	26	31
mężczyzn	151	329	330
nieletni	0	2	3
Liczba sprawców przemocy domowej będących pod wpływem	70	217	193

alkoholu - ogółem			
w tym:			
kobiet	2	11	6
mężczyzn	68	206	187
nieletni	0	0	0
Liczba skierowanych przez policjantów informacji o ujawnionych przypadkach przemocy do różnych podmiotów - ogółem	29	39	43
w tym:			
placówki służby zdrowia	1	2	1
inne	28	37	42

Tabela 3. Dane statystyczne Centrum Interwencji Kryzysowej w Gdańsku

	2013	2014	2015
Liczba rodzin korzystających z pomocy CIK z powodu przemocy w rodzinie ogółem*	951	1257	1476
w tym:			
przemoc fizyczna	492	655	757
przemoc psychiczna	285	424	450
przemoc seksualna	41	25	22
przemoc wobec dzieci	77	38	72
przemoc ekonomiczna	76	31	116
zaniedbania	64	46	59
Osoby stosujące przemoc	27	27	14
Formy wsparcia prowadzone przez CIK			
Całodobowe schronienie – hostel (osoby doświadczające przemocy)	107	81	72
w tym:			
kobiet	75	41	37
mężczyzn	6	6	7
dzieci	26	34	28
Poradnictwo psychologiczne – liczba porad	2321	2099	1895
Poradnictwo prawne – liczba porad	416	359	279

* w jednej rodzinie może występować kilka form przemocy

Tabela 4. Dane statystyczne całodobowych placówek zapewniających schronienie

	2013	2014	2015
Dom dla Samotnej Matki Caritas			
Liczba umieszczonych matek z dziećmi z powodu przemocy w rodzinie	4	3	2
Schronisko dla kobiet Monar Markot			
Liczba umieszczonych matek z dziećmi z powodu przemocy w rodzinie	18	50	46
Liczba udzielonych konsultacji	480	535	414
Schronisko Prometeusz			
Liczba umieszczonych matek z dziećmi z powodu przemocy w rodzinie	16	17	16
Liczba udzielonych konsultacji	760	535	485

Tabela 5. Dane statystyczne Gdańskiego Ośrodka Pomocy Psychologicznej dla Dzieci i Młodzieży

	2013	2014	2015
Liczba osób zgłaszających się z powodu przemocy	450	488	427

w rodzinie			
liczba dzieci objętych pomocą specjalistyczną	112	122	107
liczba udzielonych porad specjalistycznych	2300	2411	2581
Liczba osób zgłaszających się z powodu wykorzystania seksualnego dziecka	73	82	83
liczba dzieci	30	33	32
liczba rodziców	43	49	51
Liczba diagnoz psychologiczno-psychiatrycznych w ramach modelu pomocy dzieciom wykorzystywanym seksualnie i ich rodzinom	24	28	28

Tabela 6. Dane statystyczne Straży Miejskiej w Gdańsku

	2013	2014	2015
Liczba programów profilaktycznych informacyjno-edukacyjnych promujących właściwe wzorce, postawy społeczne	2	3	3
Liczba uczestników działań	9 188	9 299	14 062

Tabela 7. Dane statystyczne Wydziału Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego w Gdańsku

	2013	2014	2015
Liczba przydzielonych mieszkań socjalnych/komunalnych dla osób doznających przemocy w rodzinie	1	2	1

Tabela 8. Dane statystyczne gdańskich placówek wsparcia dziennego

	2013	2014	2015
Liczba dzieci zagrożonych przemocą w rodzinie lub z podejrzeniem występowania/stosowania przemocy w rodzinie objętych pomocą placówek	162	222	220
Liczba rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy w rodzinie objętych pomocą placówek	113	158	145
Liczba konsultacji udzielanych rodzicom w rodzinach zagrożonych przemocą lub z podejrzeniem występowania/stosowania przemocy w rodzinie	511	516	606

Tabela 9. Dane statystyczne Gdańskiego Centrum Profilaktyki Uzależnień

	2013	2014	2015
Liczba programów profilaktycznych służących promowaniu i wdrażaniu prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą	33	18	26
Liczba uczestników	526	463	716
Liczba porad w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie służących wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie	149	174	233

Tabela 10. Dane statystyczne Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gdańsku

	2013	2014	2015
Liczba udzielonych porad/konsultacji dla osób uzależnionych od alkoholu podejrzanych/lub stosujących przemoc w rodzinie	brak danych (67 osób doznających przemocy)	29 osób (81 osób doznających przemocy)	39 osób (111 osób doznających przemocy)
Liczba zgłaszanych do GRRPA osób uzależnionych od alkoholu podejrzanych/lub	165 osób (w tym 40 ze wszczętą	186 (w tym 50 ze wszczętą	182 (w tym 66 ze wszczętą

stosujących przemoc w rodzinie	procedurą NK)	procedurą NK)	procedurą NK)
--------------------------------	---------------	---------------	---------------

Tabela 11. Dane statystyczne Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnień w Gdańsku

	2013	2014	2015
Liczba osób uzależnionych od alkoholu i podejrzanych/lub stosujących przemoc w rodzinie	211	206	204
Liczba udzielonych porad/konsultacji dla osób uzależnionych od alkoholu i podejrzanych/lub stosujących przemoc w rodzinie	2 532	2 472	2 448
Liczba tych osób uczestniczących w terapii grupowej	106	103	102
Liczba osób współuzależnionych od alkoholu i doznających przemoc w rodzinie	92	95	96
Liczba udzielonych porad/konsultacji dla osób współuzależnionych od alkoholu i doznających przemoc w rodzinie	1 104	1 140	1 152
Liczba tych osób uczestniczących w terapii grupowej	80	82	86

Tabela 12. Dane statystyczne realizowanego programu korekcyjno – edukacyjnego Towarzystwo Wspierania Potrzebujących „Przystań”

	2013	2014	2015
Liczba zgłoszonych osób z podejrzeniem lub stosowaniem przemocy w rodzinie	61	126	312
Liczba udzielonych konsultacji/sesji indywidualnych	61	126	312
Liczba osób zakwalifikowanych do sesji grupowych	8	13	26
Liczba osób, które ukończyły cykl sesji grupowych	5	6	6
Liczba prowadzonych grup	1	1	1

Tabela 13. Dane statystyczne Prokuratury w Gdańsku – postępowanie w zakresie przemocy w rodzinie

	2013	2014	2015
Wpływ spraw	287	334	339
Sprawy zakończone	259	349	252
Akty oskarżenia	33	84	50
Umorzenia	162	188	125
Odmowy wszczęcia postępowania	35	45	30
Inne zakończenia	12	12	33
Osoby podejrzane	53	105	85
Środki orzeczone wobec sprawców			
środki zapobiegawcze w postaci nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym (art. 275a § 1 kpk), dozoru policji pod warunkiem opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym (art. 275 § 3 kpk), dozoru policji z jednoczesnym zobowiązaniem do powstrzymania się od kontaktu z pokrzywdzonym (art. 275 § 2 kpk), tymczasowego aresztowania (art. 250 § 1 kpk)	35	127	63
środki karne: sąd może orzec obowiązek powstrzymania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, zakaz kontaktowania się z określonymi osobami, zakaz zbliżania się do określonych osób lub nakaz opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym w razie skazania za umyślne przestępstwo z użyciem przemocy, w tym przemocy przeciwko osobie najbliższej (art. 41a § 1 kk)	4	12	5
środki probacyjne (orzekane przez sąd przy warunkowym zawieszeniu kary): powstrzymanie się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach (art. 72 § 1 pkt 7 kk), powstrzymanie się od kontaktowania się z pokrzywdzonymi lub innymi	7	21	21

osobami w określony sposób lub powstrzymanie się od zbliżania się do pokrzywdzonego lub innych osób (art. 72 § 1 pkt 7a kk), opuszczenie lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym (art. 72 § 1 pkt 7b kk), uczestnictwo w oddziaływaniach korekcyjno - edukacyjnych (art. 72 § 1 pkt 6a kk)			
---	--	--	--

Tabela 14. Dane statystyczne Sądu Okręgowego, Sądów Rejonowych Gdańsk Południe i Północ

Postępowanie w zakresie przemocy – wg art. kodeksu karnego	2013	2014	2015
197 - skazania	28	32	25
197 - uniewinnienia	1	4	2
197 - przekazano do innego sądu	1	1	1
200 - skazania	30	29	20
200 - uniewinnienia	-	-	-
200 - przekazano do innego sądu	1	1	1
207 - skazania	131	131	145
207 - uniewinnienia	11	7	5
207 - przekazano do innego sądu	3	7	8
Przesłuchania małoletnich świadków i pokrzywdzonych - ogółem	116	127	142

W ramach diagnozy, wśród mieszkańców miasta Gdańska, w listopadzie i grudniu 2015 r. przeprowadzono badanie występowania problemu przemocy w rodzinie. Badanie zrealizowane zostało przy użyciu metodologii CATI (wywiady telefoniczne wspomagane komputerowo) na reprezentatywnej próbie dorosłych mieszkańców Gdańska w wieku 25 - 59 lat. W próbie kontrolowane były następujące cechy respondentów: płeć, wiek, wykształcenie, dzielnica Gdańska. Dane finalnie zostały zważone do rzeczywistej struktury mieszkańców Gdańska. Badanym prezentowano m.in. syntetyczny opis zjawiska przemocy psychicznej: „Jedną z form przemocy wobec dzieci/osób dorosłych w rodzinie jest przemoc psychiczna, emocjonalna. Może ona przybierać różne formy – na przykład: zastraszanie, groźby, wyzviska, pomiatanie, ponizanie, wyśmiewanie, wywoływanie poczucia winy, czy kontrolowanie/zabranianie kontaktów z innymi osobami.” Główne wnioski z badania zawarte są w pkt 4 Diagnozy.

3. ZASOBY

Na terenie Gdańska działa szereg instytucji publicznych, niepublicznych, rządowych, samorządowych, podmiotów i ponad 20 organizacji pozarządowych działających na rzecz osób uwięzionych w przemoc w rodzinie, szczególnie osób doznających przemocy. Placówki i podmioty specjalistyczne udzielają porad, konsultacji w zakresie pomocy interwencyjnej jak i szeroko rozumianej pomocy specjalistycznej, w szczególności prawnej, psychologicznej, socjalnej, pedagogicznej, rodzinnej, mediacyjnej, terapeutycznej, zawodowej i medycznej. Działające organizacje pozarządowe zapewniają schronienie w sytuacji kryzysu oraz bezpieczny pobyt samotnym i bezdomnym matkom z dziećmi doświadczającym przemocy. Organizacje pozarządowe jak i podmioty występują z coraz szerszą ofertą pomocową skierowaną do mieszkańców miasta - od profilaktyki po specjalistyczną kompleksową pomoc.

Ważną rolę w systemie pomocowym na rzecz osób podejrzanych/stosujących przemoc i doznających przemocy jednocześnie uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu, pełnią poradnie terapii uzależnień i współuzależnienia, prowadzące równoległe proces terapeutyczny z osobami uzależnionymi od alkoholu i z problemem przemocy. Równocześnie w warunkach zamkniętych tj. aresztach i zakładach karnych na terenie miasta odbywają się zajęcia psychoedukacyjne (terapeutyczne) dla osadzonych sprawców przemocy. Nieodłącznym ogniwem w systemie od kilku lat jest prowadzony program korekcyjno - edukacyjny dla osób

stosujących przemoc bez uzależnień lub po odbytej terapii w warunkach wolnościowych. Obecnie prowadzona całorocznie grupa otwarta stanowi stałą ofertę dostępną zarówno w formie konsultacji indywidualnych jak i cyklu sesji grupowych. Rozwinięciem tych działań jest prowadzenie treningów rozwojowych podtrzymujących zmiany zachowań dla osób wcześniej stosujących przemoc. Na uwagę zasługują też dostępne na terenie miasta duchowe formy wsparcia przy parafiach stanowiące alternatywę ww. usług. Dodatkową ofertą pomocy dla mieszkańców jak i specjalistów jest działające przy Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Gdańsku i Zespole Interdyscyplinarnym „Centrum Niebieskich Kart” udzielające wsparcia i pomocy w sytuacjach występowania przemocy w rodzinie.

Ogromna grupa specjalistów pracująca w ww. instytucjach, podmiotach i organizacjach pozarządowych stanowi potencjał pomocowy świadczonych usług na rzecz mieszkańców. Włączeniu tych interdyscyplinarnych działań ważną rolę pełni Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku, zapewniając skuteczne funkcjonowanie działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”. Powoływane przez Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego Grupy Robocze do rozwiązania problemu w indywidualnej rodzinie zapewniają osobom pokrzywdzonym odpowiednią pomoc, kompleksową informację o dostępności poszczególnych form pomocy, monitorowanie losów dzieci i osób pokrzywdzonych oraz specjalistyczne oddziaływania wobec osób stosujących przemoc. Dzięki wspólnej pracy zaangażowanych specjalistów pomoc osobom pokrzywdzonym jest skuteczniejsza i w większości przypadków dochodzi do ustania przemocy.

4. TENDENCJE I WNIOSKI

Tendencja: Z przeprowadzonych badań wśród mieszkańców miasta Gdańska wynika, iż 27% mieszkańców spotkała się w swoim otoczeniu ze zjawiskiem przemocy psychicznej pośredniej w rodzinie, 17% przyznało, że zna osobiście lub wie, że dochodzi do takiego postępowania wobec dzieci. 17% respondentów przyznało, iż zna osobiście w swoim otoczeniu rodziny, gdzie dochodzi do tego typu przemocy w stosunku do kobiet, a 6% w stosunku do mężczyzn. W odniesieniu do osób niepełnosprawnych twierdzącej odpowiedzi udzieliło 7%. Natomiast połowa mieszkańców Gdańska (50%) zetknęła się bezpośrednio ze zjawiskiem przemocy psychicznej. 23% respondentów przyznało, że w dzieciństwie inny członek lub inni członkowie ich rodziny traktowani byli w taki sposób, a 21% spotkało się osobiście z takimi zachowaniami ze strony innego członka rodziny w odniesieniu do własnej osoby (jako dziecko). Co dziesiąty dorosły mieszkaniec Gdańska (11%) spotkał się z tego typu zachowaniami ze strony innego członka rodziny, także w wieku dorosłym. Tylko 6% mieszkańców Gdańska przyznało się, że zdarzyło się im stosować przemoc psychiczną w odniesieniu do własnego dziecka.

Wniosek: Wskazane jest dalsze systematyczne informowanie i podnoszenie świadomości społeczności lokalnej o występującym problemie przemocy w rodzinie. Ponadto istotne jest właściwe rozpoznawanie występowania przemocy w rodzinie przez przedstawicieli służb miejskich, podmiotów i ich szybkie reagowanie. Wsparcie rodziny dotkniętej przemocą nadal powinno odbywać się poprzez interdyscyplinarne działania służb i udzielanie właściwej pomocy. Pracując z rodziną zagrożoną lub doznającą przemocy stawia się na kompleksowe podejście do rozwiązania problemu przemocy w rodzinie. W obszarze tym miasto posiada szereg specjalistów pracujących w różnych jednostkach, podmiotach, organizacjach pozarządowych. Dopasowanie oferty usług do każdego członka rodziny, monitorowanie wdrażanych działań pomocowych i ścisła współpraca specjalistów wspierających rodzinę w wyjściu z trudnej sytuacji stanowi właściwy kierunek do zatrzymania przemocy w rodzinie.

Tendencja: 21% respondentów doświadczyło przemocy psychicznej w dzieciństwie. Zazwyczaj działania takie nie były wypadkami incydentalnymi i miały miejsce wiele razy

(55% wskazań). Ich sprawcą najczęściej był ojciec ofiary (50% przypadków), rzadziej matka – 26%. Działania te nie miały raczej charakteru przemocy ogólnorodzinnej, tylko w co piątym przypadku ofiarą sprawcy, oprócz dziecka, był także inny członek rodziny. Jednocześnie jedynie 6% badanych przyznało się do stosowania przemocy psychicznej wobec swoich dzieci. Najczęściej zachowania takie skierowane były do dzieci najmłodszych (poniżej 7 lat), częściej chłopców niż dziewczynek. 7% mieszkańców Gdańska deklarowało, że w swojej rodzinie byli świadkami zachowań przemocowych wobec dzieci ze strony innych członków rodziny. W większości nie były to wydarzenia incydentalne – prawie 60% opisuje, że zdarzało się to kilka razy, a ponad 30% - że wiele razy. W tym przypadku także najczęstszymi sprawcami takich zachowań byli ojcowie (ojczymowie), nieco rzadziej – matki (macochy). Tylko 25% dotkniętych zjawiskiem zwracało się o taką pomoc, najczęściej była to pomoc policji lub pomoc terapeutyczna czy psychologiczna. Kobiety częściej niż mężczyźni korzystali z jakiegokolwiek formy pomocy w tym przypadku.

Wniosek: Wsparcie rodziny zagrożonej lub dotkniętej przemocą na etapie jej rozwoju, jak również uwolnienie się o stereotypowych zachowań przemocowych w pokoleniowych rodzinach jest niezmiernie ważne i stanowi priorytet wychowania dzieci bez przemocy. Z jednej strony nacisk na kierowanie oddziaływań edukacyjnych w zakresie prawidłowych postaw służących wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców/opiekunów i wdrażaniu prawidłowych metod wychowawczych, z drugiej strony edukacja dzieci i młodzieży w zakresie rozpoznawania symptomów przemocy i szukania pomocy. Te działania winny stanowić fundament do budowania rodziny wolnej od przemocy. Równolegle należy rozwijać formy kompleksowej pomocy dzieciom, które już doznały przemocy lub są jej świadkami.

Tendencja: Prawie co dziesiąty mieszkaniec Gdańska (7%) spotkał się w swoim otoczeniu z przemocą psychiczną wobec osób starszych lub niepełnosprawnych (przemoc pośrednia). W kwestii przemocy bezpośredniej odsetek przypadków takich zachowań wobec osób niepełnosprawnych nie wydaje się przekraczać odsetka występowania zjawiska niepełnosprawności w badanej populacji. W przypadku sprawców przemocy wobec dzieci w 4% przypadków deklarowano, że ofiara była dzieckiem dotkniętym niepełnosprawnością, a w przypadku świadków takiej przemocy wobec dzieci nie odnotowano żadnego przypadku działań przemocowych wobec dziecka niepełnosprawnego. W przypadku przemocy wobec osób dorosłych także tylko 4% bezpośrednich ofiar takich zachowań deklarowało niepełnosprawność, w przypadku świadków przemocy – 2% przypadków dotyczyły osób niepełnosprawnych, a w przypadków samych sprawców działań przemocowych – tylko 1% deklarowanych przypadków dotyczył osób dotkniętych niepełnosprawnością.

Wniosek: Niezmiernie trudne jest właściwe diagnozowanie przemocy wśród tej grupy osób i wymaga specjalistycznego rozpoznania. Konieczne jest zwiększenie dostępności do usług psychiatrycznych mających wpływ na przebieg procesu pomocowego. Konieczne jest również systematyczne podejmowanie działań edukacyjno - profilaktycznych adresowanych do osób zależnych, w szczególności osób niepełnosprawnych i starszych, by skutecznie i w porę móc zareagować i udzielić właściwej pomocy.

Tendencja: Na przełomie 2013 - 2014 roku obserwuje się wyraźny wzrost wszczynanych procedur „Niebieskie Karty” przez Policję. Lata 2014 - 2015 kształtują się już na podobnym poziomie. Wiodącym w uzyskiwaniu zgłoszeń dot. interwencji domowych związanych z przemocą w rodzinie i podejmowaniu działań związanych z wszczęciem procedury „Niebieskie Karty” jest Policja i pomoc społeczna. W prezentowanych danych statystycznych na przestrzeni lat 2013 - 2014 odnotowano wyraźny wzrost ujawnianej ilości ofiar przemocy w rodzinie, natomiast już w latach 2014 i 2015 jest on na podobnym poziomie.

Wniosek: Skala zjawiska nie maleje, co może świadczyć o większej świadomości wśród mieszkańców o konieczności reagowania na przemoc w rodzinie, jak również o większych kompetencjach i umiejętnościach służb uprawnionych do wszczynania procedury „Niebieskie Karty” oraz właściwym rozpoznaniu zjawiska przemocy. Należy nadal podejmować zintensyfikowane działania informacyjno - edukacyjne o realizacji obowiązku prawnego, szczególnie wśród przedstawicieli ochrony zdrowia i oświaty. Istotną rolę w tejże kwestii pełni Zespół Interdyscyplinarny koordynując działania podmiotów działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie miasta.

Tendencja: Wzrost liczby zakończonych procedur „Niebieskie Karty”.

Wniosek: Systematyczna, interdyscyplinarna współpraca zarówno interwencyjna jak i pomocowa specjalistów przy czynnym zaangażowaniu rodziny wpływa na ustanie przemocy i zrealizowanie indywidualnego planu pomocy.

Tendencja: Wzrost intensywności pracy specjalistów w Grupach Roboczych i spotkań mających na celu konkretne działania na rzecz członków rodziny z problemem przemocy.

Wniosek: Utrzymanie podjętych działań interdyscyplinarnych mających na celu większą ochronę i pomoc osobom krzywdzonym. Należy położyć nacisk na większe zaangażowanie w proces pomocy przedstawicieli oświaty i ochrony zdrowia bezpośrednio mających kontakt z członkami rodziny.

Tendencja: Z danych statystycznych wynika, iż w niewielkiej skali pojawia się problem ponownie wszczynanych procedur „Niebieskie Karty” w rodzinach, gdzie procedurę zakończono.

Wniosek: W celu zbadania pojawiającego się problemu należy zwrócić uwagę na większe monitorowanie skuteczności działań w rodzinach po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty” przez służby i przeprowadzenie badań ewaluacyjnych.

Tendencja: Wzrost liczby rodzin korzystających z pomocy Centrum Interwencji Kryzysowej z powodu przemocy, gdzie dominującym problemem jest przemoc psychiczna, fizyczna i ekonomiczna.

Wniosek: Działalność ośrodka i zakres oferowanej pomocy jest niezbędny i stanowi jedno z ważnych ogniw w zapewnieniu pomocy w sytuacjach kryzysowych związanych z przemocą w rodzinie.

Tendencja: Wzrost liczby osób zgłaszających się do Gdańskiego Ośrodka Pomocy Psychologicznej dla Dzieci i Młodzieży z powodu podejrzenia wykorzystywania seksualnego dzieci.

Wniosek: Należy podjąć działania ukierunkowane na zwiększenie dostępności do diagnozy i pomocy specjalistycznej dzieci i ich rodzin z powodu ujawniania coraz to większej skali tego negatywnego zjawiska. Dzieci zgłaszane do ośrodka z powodu podejrzenia wykorzystania seksualnego nie są od razu włączane w procedurę diagnostyczną z uwagi na kolejkę osób oczekujących, spowodowaną niewystarczającą liczbą specjalistów posiadających właściwe kompetencje i gotowość do pracy w tym obszarze. Istnieje pilna potrzeba zadbania o zespół diagnostyczny w formie: poszerzenia o dodatkowych specjalistów zespołu klinicznego, wsparcia w postaci regularnej superwizji.

Tendencja: Znacząca większość zgłaszanych osób okresowo ujawnia zachowania agresywne, zarówno osoby uzależnione jak i współuzależnione. Praca nad tym problemem odbywa się równolegle z terapią uzależnienia. Około 20% uczestników terapii dla uzależnionych od alkoholu stosuje przemoc. Większość uzależnionych kobiet doświadcza lub

doświadczająca przemocy – jest to około 20% - 30% uzależnionych kobiet. Część z nich nie jest włączona do grupy dla osób doświadczających przemocy – praca nad tym problemem odbywa się równoległe z terapią uzależnienia. Faktem jest, że również osoby współuzależnione stosują przemoc wobec swoich bliskich.

Wniosek: Należy podejmować działania związane z terapią osób uzależnionych i współuzależnionych i kłaść większy nacisk na motywowanie osób do czynnego udziału w terapii.

Tendencja: Wzrost zgłaszających się osób z podejrzeniem lub stosowaniem przemocy w rodzinie, udzielanych konsultacji indywidualnych i udziału w sesjach grupowych.

Wniosek: Istnieje potrzeba kontynuacji realizowanego programu korekcyjno - edukacyjnego jak i zwiększenia możliwości korzystania osób szczególnie z sesji indywidualnych. Niektóre osoby wymagają tylko tego rodzaju wsparcia. Dobrym i sprawdzonym rozwiązaniem jest prowadzenie sesji grupowych w formie grupy otwartej. Z informacji uzyskanych od realizatorów wynika, iż istnieje także potrzeba rozwoju poradnictwa dla osób mających problem z agresją. Daje to możliwość dotarcia do większej liczby osób potrzebujących wsparcia na etapie „przed” rozwojem przemocy w rodzinie.

Tendencja: W trakcie realizacji programu korekcyjno - edukacyjnego wyłoniła się grupa osób wymagających podtrzymania zmiany zachowań i nabytych umiejętności osób po udziale w sesjach grupowych.

Wniosek: Wskazane jest zapewnienie wsparcia w formie treningów rozwojowych podtrzymujących nabyte wcześniej umiejętności u osób wcześniej stosujących przemoc, by nie doprowadzić do powrotu negatywnych zachowań przemocowych.

Tendencja: Nie można jednoznacznie stwierdzić, iż przemocy kwalifikującej się do wszczęcia postępowania karnego jest relatywnie mniej. Rozpoczętych spraw jest więcej, a zakończonych spraw mniej, co może świadczyć zarówno o zwiększonej skuteczności oddziaływań prawnych wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy jak i o zaktywizowaniu osób krzywdzonych do składania zawiadomień do organów ścigania w związku z przemocą pojawiającą się w rodzinie. Można stwierdzić, iż wychodzi się z kręgu tzw. „przemocy ukrytej” i wstydliwego pojmowania przemocy w rodzinie.

Wniosek: Wskazana jest skuteczna motywacja osób pokrzywdzonych do składania zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa w związku z przemocą w rodzinie. Równoległe stałe monitorowanie sytuacji osób krzywdzonych w celu szybkiego reagowania na informacje o wystąpieniu przemocy wobec członków rodziny i zgłaszanie tych faktów właściwym służbom. Wskazane jest też zintensyfikowanie formułowania wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego osób uzależnionych od alkoholu do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Tendencja: W ciągu 3 lat (2013 – 2015) z art. 207 Kodeksu karnego (fizyczne lub psychiczne znęcanie się) skazano prawomocnym wyrokiem sądowym 407 sprawców, ponad trzykrotnie więcej niż w latach 2011 - 2012. Ponadto obserwuje się wzrost włączania w proces postępowania karnego bezpiecznego przesłuchiwanie małoletnich świadków i pokrzywdzonych. W latach 2013 - 2015 przesłuchano aż 385 dzieci, co świadczy o zwiększającej się liczbie zgłoszeń o krzywdzeniu dzieci oraz rosnącej świadomości społecznej o problemie i reagowaniu.

Wniosek: Należy położyć nacisk na zwiększoną motywację osób krzywdzonych do składania zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa w celu obiektywnego

rozpatrzenia zgłaszanych spraw związanych z przemocą w rodzinie oraz objęcie dzieci i osób krzywdzonych pomocą specjalistyczną w celu zminimalizowania traumy po zdarzeniu.

III. CELE GŁÓWNE I SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

OBSZAR 1: PROFILAKTYKA PRZEMOCY W RODZINIE

Cel główny 1 : Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie problemu przemocyw rodzinie oraz propagowanie wiedzy, postaw i umiejętności życia w rodzinie bez przemocy.

Cel szczegółowy 1.1 : Prowadzenie działań informacyjnych i upowszechniających w zakresie przeciwdziałania i profilaktyki przemocy.

Cel szczegółowy 1.2 : Prowadzenie działań edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania i profilaktyki przemocy.

OBSZAR 2: INTERWENCJA I WSPARCIE W SYTUACJI PRZEMOCY W RODZINIE

Cel główny 2 : Rozszerzenie oferty pomocy i wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc w rodzinie.

Cel szczegółowy 2.1 : Podejmowanie działań interwencyjnych wobec osób doświadczających przemocy.

Cel szczegółowy 2.2 : Podejmowanie działań interwencyjnych wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie.

Cel szczegółowy 2.3 : Podejmowanie oddziaływań długoterminowych.

OBSZAR 3: LOKALNY SYSTEM WSPARCIA

Cel główny 3 : Doskonalenie istniejącego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel szczegółowy: 3.1 : Podnoszenie kompetencji zawodowych realizatorów Programu pracujących z osobami uwikłanymi w przemoc w rodzinie.

Cel szczegółowy: 3.2 : Optymalizacja opracowanych procedur i polityk dotyczących przemocy w rodzinie.

III. Cele główne i szczegółowe programu

cele główne	cele szczegółowe	zadania	beneficjenci	nazwa wskaźnika*			koordynator	realizator
OBSZAR: PROFILAKTYKA PRZEMOCY W RODZINIE Cel główny 1: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie problemu przemocy w rodzinie oraz propagowanie wiedzy, postaw i umiejętności życia w rodzinie bez przemocy	Cel szczegółowy 1.1: Prowadzenie działań informacyjnych i upowszechniających w zakresie przeciwdziałania i profilaktyki przemocy.	zadanie 1.1.1 opracowywanie, publikacja, dystrybucja i rozpowszechnianie materiałów informacyjnych dostosowanych do potrzeb grupy docelowej oraz kontakty z mediami	wszyscy mieszkańcy Gdańska, w szczególności osoby doznające przemocy w rodzinie, dzieci, młodzież i inne osoby zależne; osoby stosujące przemoc w rodzinie; osoby będące świadkami przemocy w rodzinie; osoby/instytucje świadczące pomoc na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc; rodziny zagrożone przemocą	liczba poradników liczba ulotek, broszur, plakatów (w tym w formie cyfrowej) liczba kontaktów	produktu	3 000 8 8	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku	wszyscy partnerzy/realizatorzy z cz. I Programu
		zadanie 1.1.2 dostosowanie językowe materiałów informacyjnych o ofercie pomocowej dla imigrantów		liczba poradników dla imigrantów liczba ulotek dla imigrantów		1 1		NGO
		zadanie 1.1.3 stała aktualizacja informatora o dostępnej ofercie pomocy specjalistycznej		liczba aktualizacji informatora liczba odbiorców/instytucji		4 50		MOPR
		zadanie 1.1.4 prowadzenie działalności informacyjnej poprzez strony internetowe i portale społecznościowe		liczba kont na portalach społecznościowych liczba stron internetowych		10 50		wszyscy partnerzy/realizatorzy z cz. I Programu
		zadanie 1.1.5 zainicjowanie i prowadzenie działań promujących model harmonijnej, pozytywnej rodziny		liczba inicjowanych kampanii/festynów rodzinnych udział w kampaniach/festynach organizowanych przez podmioty zewnętrzne		10 200		wszyscy partnerzy/realizatorzy z cz. I Programu
		zadanie: 1.1.6 prowadzenie punktów konsultacyjnych, w tym		liczba punktów konsultacyjnych liczba		4 5160		GCPU, GOPP, PPP, CNK, NGO

		porad i konsultacji w Centrum Niebieskich Kart prowadzone przez Zespół Interdyscyplinarny		porad/konsultacji dla mieszkańców				
<u>OBSZAR:</u> <u>PROFILAKTYKA</u> <u>PRZEMOCY W RODZINIE</u> Cel główny 1: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie problemu przemocy w rodzinie oraz propagowanie wiedzy, postaw i umiejętności życia w rodzinie bez przemocy	Cel szczegółowy 1.2: Prowadzenie działań edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania i profilaktyki przemocy.	zadanie 1.2.1 organizowanie konferencji i seminariów nt. przemocy w rodzinie	wszyscy mieszkańcy Gdańska, w szczególności osoby doznające przemocy w rodzinie, w szczególności dzieci, młodzież i inne osoby zależne; osoby stosujące przemoc w rodzinie; osoby będące świadkami przemocy w rodzinie; osoby/instytucje świadczące pomoc na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc; rodziny zagrożone przemocą	liczba konferencji/seminariów w liczba uczestników	produkt u	16	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku	wszyscy partnerzy/realizatorzy z cz. I Programu
		zadanie 1.2.2 edukacja dzieci i młodzieży w zakresie rozpoznawania symptomów przemocy, szukania pomocy w sytuacjach doznawania przemocy, praw dziecka		liczba zajęć edukacyjnych liczba dzieci		1600		
		zadanie 1.2.3 edukacja rodziców w zakresie wychowania bez przemocy		liczba zajęć i warsztatów dla rodziców liczba uczestników		3000		NGO, pl. ośw., PPP
		zadanie 1.2.4 realizacja programów profilaktycznych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie		liczba programów liczba uczestników		25000		GCPU, PPP, NGO, GZZ
		zadanie 1.2.5 działania edukacyjno-profilaktyczne dla dzieci i rodziców w placówkach wsparcia dziennego, świetlicach i klubach profilaktycznych, świetlicach socjoterapeutycznych		liczba zajęć i warsztatów dla rodziców liczba uczestników		80		NGO, pl. ośw.
		zadanie 1.2.6 prowadzenie		liczba placówek/świetlic/klubów liczba miejsc w placówkach liczba dzieci liczba rodziców/opiekunów		1600		
				liczba udzielonych porad		4100		
						15		pl. ośw., placówki wsparcia dziennego, kluby, NGO, MOPR
						176		
						387774		
						200		NGO

		poradnictwa dla osób mających problem z agresją		liczba osób korzystających z poradnictwa		200		
		zadanie 1.2.7 działania edukacyjno-profilaktyczne dla osób w szczególności narażonych na przemoc, w tym osób starszych i niepełnosprawnych oraz ich rodzin		liczba działań liczba uczestników		10 200		MOPR, WTZ, DPS, ośrodki wsparcia, NGO, Policja
Wskaźnik rezultatu:		Wzrost kompetencji rodzicielskich rodziców w zakresie wychowania bez przemocy.						
<u>OBSZAR 2:</u> <u>INTERWENCJA I WSPARCIE W SYTUACJI PRZEMOCY W RODZINIE</u> Cel główny 2: Rozszerzenie oferty pomocy i wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc w rodzinie	Cel szczegółowy 2.1: Podejmowanie działań interwencyjnych wobec osób doświadczających przemocy	zadanie 2.1.1 podejmowanie interwencji w sytuacji podejrzenia przemocy w rodzinie	osoby doznające przemocy w rodzinie, w szczególności dzieci, młodzież i inne osoby zależne; osoby będące świadkami przemocy w rodzinie; rodziny zagrożone przemocą	liczba interwencji liczba Niebieskich Kart liczba dyżurów interwencyjnych	produkt u	1040 1040 96	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku	Policja, MOPR, GKRPA, pl. ośw., PPP, placówki ochrony zdrowia
		zadanie 2.1.2 prowadzenie konsultacji specjalistycznych w sytuacji interwencji, m.in. psychiatrycznych, innych medycznych, prawnych		liczba instytucji udzielających porad liczba porad		10 400		placówki ochrony zdrowia, poradnie punkty konsultacyjne, NGO, MOPR
		zadanie 2.1.3 zapewnienie bezpiecznego miejsca pobytu dla osób doświadczających przemocy		liczba hosteli liczba mieszkań krótkoterminowych liczba osób liczba przyznanych lokali socjalnych/komunalnych		1 1 80 min.8		OIK, WGK, NGO
		zadanie 2.1.4 podejmowanie interwencji dotyczących zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom i młodzieży		liczba dzieci/młodzieży liczba interwencji		320 300		MOPR, pl. ośw., Policja, placówki opiekuńczo-wychowawcze, Pogotowie Opiekuńcze, pogotowia rodzinne
		zadanie 2.1.5		liczba osób		80		

<u>OBSZAR 2:</u> <u>INTERWENCJA I WSPARCIE</u> <u>W SYTUACJI PRZEMOCY W RODZINIE</u> Cel główny 2: Rozszerzenie oferty pomocy i wsparcia dla osób uwięzionych w przemoc w rodzinie		podejmowanie działań ochronnych wobec innych osób, tzw. „zależnych”		liczba działań podmiotów		5		NGO, MOPR, Policja, SM
		zadanie 2.1.6 podejmowanie interwencji dotyczących zapewnienia bezpieczeństwa imigrantom		liczba osób liczba interwencji		12 4		
		zadanie 2.1.7 zapewnienie pomocy specjalistycznej dla dzieci wykorzystywanych seksualnie		liczba dzieci liczba rodziców liczba diagnoz liczba porad		120 200 112 1000 0		GOPP, OIK, NGO
	Cel szczegółowy 2.2: Podejmowanie działań interwencyjnych wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie	zadanie 2.2.1 zapewnienie czasowych miejsc pobytu dla osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie	osoby stosujące przemoc w rodzinie	liczba placówek liczba miejsc w hostelu liczba osób umieszczonych	produkt u	1 2 6	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku	CTUS
		zadanie 2.2.2 odizolowanie sprawców przemocy od osób pokrzywdzonych		liczba zatrzymań i doprowadzeń do innych placówek liczba nakazów opuszczenia lokalu liczba zakazu kontaktów		800 240 40		Policja, Prokuratura, Sąd
		zadanie: 2.2.3 realizacja programów korekcyjno - edukacyjnych		liczba realizowanych programów liczba zgłoszonych uczestników liczba sesji indywidualnych liczba osób w sesjach indywidualnych liczba sesji grupowych liczba osób, które		4 1 200 1 200 1 200 48		NGO

				ukończyły sesje grupowe		28		
		zadanie 2.2.4 prowadzenie spotkań informacyjno - edukacyjnych dla osób podejrzanych o stosowanie przemocy		liczba spotkań liczba uczestników		96 96		
<u>OBSZAR 2:</u> <u>INTERWENCJA I WSPARCIE</u> <u>W SYTUACJI PRZEMOCY W RODZINIE</u> Cel główny 2: Rozszerzenie oferty pomocy i wsparcia dla osób uwiękanych w rodzinie	Cel szczegółowy: 2.3. Podejmowanie oddziaływań długoterminowych	zadanie 2.3.1 prowadzenie poradnictwa specjalistycznego postinterwencyjne-go	osoby doznające przemocy w rodzinie, w szczególności dzieci, młodzież i inne osoby zależne; osoby stosujące przemoc w rodzinie; osoby będące świadkami przemocy w rodzinie; rodziny zagrożone przemocą	liczba porad indywidualnych liczba porad grupowych liczba terapii	produkt u	1600	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku	NGO, OIK, PPP, GOPP, WOTU, MPTUW
		zadanie 2.3.2 prowadzenie grup wsparcia		liczba grup wsparcia liczba uczestników		8 80		NGO, MOPR
		zadanie 2.3.3 prowadzenie grup samopomocowych		liczba grup liczba uczestników		4 60		NGO, MOPR
		zadanie 2.3.4 prowadzenie treningów rozwojowych podtrzymujących zmiany zachowań i nabyte umiejętności u osób wcześniej stosujących przemoc		liczba grup liczba uczestników		4 28		NGO
		zadanie 2.3.5 rozwijanie oferty kompleksowej pomocy dzieciom, które doznały przemocy w rodzinie		liczba podmiotów zaangażowanych w działania		15		WRS, MOPR, pl. ośw., GOPP, NGO
		zadanie 2.3.6 realizacja innych programów i działań w stosunku do osób podejrzanych lub/i stosujących przemoc w rodzinie oraz		liczba programów/działań liczba uczestników		1 10		NGO

		oddziaływań wspierających i wzmacniających zmiany u uczestników						
		zadanie 2.3.7 rozpowszechnianie informacji o aktualnej ofercie oddziaływań wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie		liczba spotkań informacyjnych liczba przekazywanych informacji do partnerów		1 10		MOPR, NGO
Wskaźnik rezultatu:		Rozwój form wsparcia i oddziaływań dla osób uwikłanych w przemoc.						
<u>OBSZAR 3:</u> <u>LOKALNY</u> <u>SYSTEM</u> <u>WSPARCIA</u> Cel główny 3: Doskonalenie istniejącego systemu przeciwdziałania a przemocy w rodzinie	Cel szczegółowy: 3.1 Podnoszenie kompetencji zawodowych realizatorów Programu pracujących z osobami uwikłanymi w przemoc w rodzinie	zadanie 3.1.1 szkolenia w zakresie interwencji powstrzymującej przemoc w rodzinie	osoby/instytucje świadczące pomoc na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc;	liczba szkoleń liczba uczestników	produkt u	100 1500	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku	MOPR, Policja, NGO, ZI
		zadanie 3.1.2 szkolenia w zakresie pracy interdyscyplinarnej na rzecz rodziny, w której dochodzi do przemocy		liczba szkoleń liczba uczestników		40 600		MOPR, Policja, NGO, ZI
		zadanie 3.1.3 prowadzenie spotkań koordynatorów Procedury Niebieskie Karty - Policji i MOPR w zakresie doskonalenia współpracy służb		liczba spotkań liczba uczestników		8 25		MOPR, Policja
		zadanie 3.1.4 prowadzenie dzielnicowych spotkań grup zawodowych w zakresie doskonalenia lokalnej współpracy		liczba spotkań liczba uczestników		4 80		MOPR, Policja
		zadanie 3.1.5 zapewnienie wsparcia tłumaczy do pracy z rodziną imigrantów		liczba tłumaczy liczba konsultacji/tłumaczeń liczba odbiorców		5 80 40		NGO

		uwikłaną w przemoc						
		zadanie 3.1.6 skoordynowanie pracy i podnoszenie kompetencji liderów „Polityk ochrony dziecka przed krzywdzeniem” z placówek miejskich, publicznych i niepublicznych zaangażowanych w realizację „Procedury Interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka”		liczba liderów liczba spotkań		10 4		ZI, MOPR
		zadanie 3.1.7 szkolenia dla specjalistów pracujących w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, nt. m.in. pierwszej pomocy psychologicznej oraz kompetencji międzykulturowych		liczba szkoleń liczba uczestników		3 30		NGO
<u>OBSZAR 3:</u> <u>LOKALNY</u> <u>SYSTEM</u> <u>WSPARCIA</u> Cel główny 3: Doskonalenie istniejącego systemu przeciwdziałani a przemocy w rodzinie	Cel szczegółowy: 3.2. Optymalizacja opracowanych procedur i polityk dotyczących przemocy w rodzinie	zadanie 3.2.1 realizacja i ewaluacja „Procedury interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka” oraz „Polityk ochrony dziecka przed krzywdzeniem”	osoby/instytucje świadczące pomoc na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc;	liczba realizowanych polityk liczba ewaluowanych polityk liczba podjętych interwencji wobec dzieci	produkt u	202 202 284	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku	MOPR, ZI, WRS, realizatorzy Procedury
		zadanie 3.2.2 prowadzenie procedur Niebieskiej Karty i organizowanie pracy Grup Roboczych		liczba spotkań Zespołów Interdyscyplinarnych liczba ekspertów liczba powołanych GR liczba spotkań GR		20 80 1 040 6 000		MOPR, ZI
		zadanie 3.2.3 prowadzenie Centrum		liczba dyżurów liczba konsultacji dla		40 40		MOPR, CNK, ZI

		Niebieskich Kart przy MOPR i Zespole Interdyscyplinarnym		specjalistów liczba spotkań różnych grup zawodowych liczba inicjowanych działań		8 20		
		zadanie 3.2.4 opracowanie standardu i zapewnienie optymalnych warunków lokalowych do pracy z osobami doznającymi przemocy, zwłaszcza pracy Grup Roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego		liczba miejsc spełniających warunki opracowanego standardu		8		MOPR, ZI
		zadanie 3.2.5 opracowanie i wdrażanie narzędzi do badania skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie		liczba narzędzi		1		ZI
		zadanie 3.2.6 monitorowanie skuteczności działań w rodzinach po zakończeniu procedury Niebieskiej Karty		liczba badań ewaluacyjnych		1		ZI
		zadanie 3.2.7 monitorowanie i ewaluacja realizacji programu		liczba sprawozdań		6		MOPR
Wskaźnik rezultatu:		Wzrost wiedzy i kompetencji specjalistów pracujących w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.						

* wskaźnik zaplanowano do osiągnięcia w okresie 2017-2020

Wewnętrzny proces postępowania w sytuacjach wszczynanych procedur „Niebieskie Karty”

PROCEDURA „NIEBIESKA KARTA” (procedura interwencyjna)

Terminowe działania na rzecz ochrony osób doznających przemocy, szczególnie dzieci.

Procedura jest działaniem interwencyjnym i należy na samym początku niezwłocznie działać oceniając zagrożenie w rodzinie oraz pomóc, zachowując niżej wymienione terminy:

- 1) przekazanie Formularza „Niebieska Karta” A do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego następuje **nie później niż w ciągu 7 dni** (do kancelarii Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, a kopię pozostawia się u wszczynającego procedurę);
- 2) Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego **nie później niż w ciągu 3 dni** od otrzymania Formularza A „Niebieska Karta” przekazuje go członkom Grupy Roboczej;
- 3) **podjęcie działań interwencyjnych/ochronnych** w ciągu **3 dni** roboczych od daty wpływu „Niebieskiej Karty” do Centrum Pracy Socjalnej w stosunku do **dziecka** /os. dorosłej:
 - a) kontakt, rozmowa z osobą pokrzywdzoną/wizyta w środowisku,
 - b) szkoła,
 - c) policja,
 - d) ochrona zdrowia

= wymiana informacji o zagrożeniu dziecka i rodziny oraz podjęcie pierwszych działań uznanych za priorytet ochrony członków rodziny.

I spotkanie (organizuje i koordynuje pracownik socjalny) – (do 10 dni roboczych) to spotkanie **samych specjalistów** i wymiana informacji o rodzinie, wstępna diagnoza i opracowanie wstępnego planu pracy z rodziną (może się odbyć w tym samym dniu przed **II spotkaniem** z osobą doznającą przemocy).

II spotkanie – (do 10 dni roboczych) odbywa się z osobą doznającą przemocy - rozmowa z max. 2 specjalistami (na spotkanie nie zaprasza się dziecka do 18 r. ż.).

III spotkanie - (nie później niż kolejnych 10 dni roboczych po spotkaniu z osobą doznającą przemocy) odbywa się spotkanie z osobą podejrzaną o stosowanie przemocy w rodzinie.

IV i kolejne spotkania – spotkania specjalistów w zależności od oceny nasilenia problemu w rodzinie i zagrożenia oraz stanu bezpieczeństwa, dotyczą też wzajemnie realizowanych/zrealizowanych działań oraz postępów rodziny w osiągnięciu celu: ustania przemocy w rodzinie i zrealizowanego planu pracy z rodziną.

Procedura może trwać **3, 6, 12 miesięcy**, jednakże każdą sytuację należy traktować indywidualnie mając na względzie bezpieczeństwo członków rodziny.

Po okresie 12 miesięcy pracy z rodziną od momentu wszczęcia procedury „Niebieska Karta”, grupa robocza przygotowuje notatkę służbową do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego z wyjaśnieniem dot. problemu rodziny i zrealizowanych działań.

W momencie ustania przemocy i uzasadnionych przypuszczeń o zaprzestaniu stosowania przemocy oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy, pracownik Centrum Pracy Socjalnej MOPR w ciągu 10 dni po ostatniej grupie roboczej przekazuje protokół kończący procedurę „Niebieska Karta” wraz z dokumentacją do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego celem akceptacji (z notatką urzędową Policji potwierdzającą stabilizację sytuacji w rodzinie). W przypadku wpływu w tym czasie kolejnej „Niebieskiej Karty” kontynuujemy działania w ramach procedury. Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego **w ciągu 1 miesiąca od wpływu dokumentów** podejmuje decyzje o zakończeniu procedury.

Rozstrzygnięcie o zakończeniu lub kontynuacji procedury NK pracownik socjalny niezwłocznie przekazuje przedstawicielom podmiotów zaangażowanych w działania na rzecz indywidualnej rodziny.

UZASADNIENIE

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 2 pkt 1 i art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych gminy i powiatu należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

„Gdański Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2020” zakłada działania profilaktyczne, interwencyjne i długofalowe oraz doskonalące lokalny system pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Nadrzędnym celem Programu jest dobro i bezpieczeństwo rodziny, w szczególności ochrona osób niesamodzielnych, w tym dzieci przed przemocą w rodzinie. Osiągnięcie celu możliwe jest poprzez interdyscyplinarne działania specjalistów pracujących w instytucjach i podmiotach realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy i ochroną ofiar przemocy w rodzinie. Zapewnić to mają działania zaplanowane do realizacji na lata 2017 – 2020 w ramach niniejszego Programu. W programowaniu tych działań uczestniczyli przedstawiciele instytucji i organizacji państwowych, samorządowych i pozarządowych, w których kompetencjach jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i ochrona ofiar przemocy w rodzinie. Program został uzgodniony z Gdańską Radą Działalności Pożytku Publicznego i Zespołem Interdyscyplinarnym.

Działania te mają przyczynić się do funkcjonowania rodzin wolnych od przemocy, do ograniczenia zjawiska przemocy i wzrostu poczucia bezpieczeństwa gdańskich rodzin, szczególnie najmłodszych i zależnych od innych mieszkańców miasta.

Biorąc powyższe pod uwagę przyjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.

Wnioskodawca:

Opinia Radcy Prawnego:

Sporządził: (imię i nazwisko) Podpis

Zaakceptował: (imię i nazwisko) Podpis

Uzgodniono: (imię i nazwisko) Podpis

Zatwierdził: (imię i nazwisko) Podpis
--